

VÄRDEBESKRIVNING

Område av riksintresse för naturvård i Dalarnas län

Datum: 2004-01-09

Områdesnummer: NRO 20 127

Områdesnamn: Grangärde-Hästberg

Kommun: Ludvika (2085)

Kartblad: 12F NV

Area: 5 ha

Naturgeografisk region: 30a Norrlands vågiga bergkullterräng med mellanboreala skogsområden

Agrara kulturlandskapsregioner: Södra Norrlands och norra Svealands skogsbygder.

Landskapsformer: Vågig bergkullterräng med relativ höjd över 100 m.

Riksvärde:

Naturbetesmark	Flora
Slåtterräng	

Värdeomdöme: Representativ naturbetesmark och naturlig slåttermark med förekomst av hackslått och med lång kontinuitet vid Grangärde-Hästberg. Bitvis art- och individrika växtsamhällen med arter som brudsporre, jungfrulin, darrgräs, stagg, ormrot, låsbräken, blåsuga och knägräs.

Grangärde-Hästberg uppvisar ovanligt stora arealer hävdad ängsmark, där en rad sällsynta och hotade arter uppträder.

Huvudkriterier: A, C, D

Stödkriterier: Storlek, mångformighet, kontinuitet, representativitet, raritet, nyckelområde, funktion – betydelse för flora och fauna.

Förutsättningar för bevarande:

Om de unika ängarnas flora skall kunna bevaras, fordras fortsatt lieslåtter. Slåttern, eller annars betet, kan gärna utökas till idag övergivna ängsmarker. Områdets värden kan påverkas negativt av minskad eller upphörd jordbruks/betesdrift, skogsplantering på jordbruksmark, energiskogsodling, igenväxning, spridning av gifter eller gödselmedel, bebyggelse, nydikningar, täkt, luftledningar och vägdragningar.

Säkerställande: -

Områdets huvuddrag: Gårdar och odlingsmark vid Grangärde-Hästberg ligger i en småkuperad sydsluttning ner mot Fäbodtjärnen. Jordbrukslandskapet är småskaligt och varierat, med lindor, smååkrar och björkhagar omgärdade av välputsade hackslättermarker. I ett litet trädbevuxet ängsparti nordväst om tjärnen tuktas ännu träden på traditionellt sätt och erbjuder tillsammans med de övriga ängsmarkerna en särpräglad och genuin bild av äldre tiders landskap.

Slätterängarna i sluttningen norr om tjärnen hyser ett brett spektrum av vegetationstyper, torra högst upp och fuktigare längre ned. Mest intressanta är hackslogarnas örtrika friskängs- eller stagghedsvarianter, som i fuktiga lägen blandas med lågstarräng. Trädbevuxna ängspartier hyser rönn, al, björk och enbuskar. Hagmarken bär i öppnare delar rödvenfriskäng, som i torra partier övergår i färsvingeltorräng.

I hackslogarna finns en rad arter som indikerar såväl långvarig hävd som kalkrik mark. Hit hör jungfrulin, darrgräs och brudsporre. I övrigt finner man stagg, ormröt, slätterfibbla, låsbräken, blåsuga, knägräs och ängsvädd. Den sällsynta rosenfingersvampen har här en av sina få förekomster i landet. I fuktigare dråg växer hirsstarr, knagglestarr och trådtåg.

Cirka två hektar av området slås fortfarande med lie på traditionellt sätt. Dessutom slås en äng i sydost med slätterbalk. De trädbevuxna ängspartierna har nu röjts öppna. Efter år av obete har nu kor kommit till byn, och hagen söder om tjärnen betas igen.

Anmärkningar: Ingår i länsstyrelsens program för bevarande av natur- och kulturmiljövärden i odlingslandskapet (obj. nr 85-5), i nationell bevarandeplan för odlingslandskapet (obj. nr 85-13) samt i länets ängs- och hagmarksinventering (obj. nr 85-13).

Referenser:

Länsstyrelsen Dalarna, 1994: *Värdefulla odlingslandskap i Dalarna*.

Länsstyrelsen 1994. Falun.

Länsstyrelsen i Dalarnas län, 1993: *Dalarnas ängar och betesmarker*.

Länsstyrelsen. Falun.

Naturvårdsverket, 1996: *Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet*. Stockholm.